

אח קטן מאת רונית מטלון

"תראה, תראה את הציפורים," אמר ניסו, "כמה שאתה נותן להם יותר, ככה הם יותר באים." הוא ודווידיקו ישבו על אחד מספסלי הבטון המקושטים בכיכר מגן-דויד והסתכלו על היונים – איך הן מנקות בשקדנות את החריצים שבין המרצפות. בפישוק רגליים ישבו, ניסו מפורר באצבעותיו את שארית הפיתה, מתבונן איך הפירורים נושרים אל הקפל העבה של מכנסי הג'ינס שלו. הבחין בתנועה הסתמית של העוברים שם, עיניהם נחות לרגע לא-מתחייבות על המתרחש בכיכר והלאה, כבר מגיעים לקצה המידרכה ומראה היונים נשמט מהם, מה שכיווץ את לבו. מאז האסון שקרה להם במשפחה היה עוד יותר נרפה והירהר בדבר הזה שאחז בו לראשונה בחייו בידיים מגושמות, המחשבות שלו, הזימזום המודרני של רדיו שהעיר אותו בלילות, לא בתחושה של בהלה אלא כמעט מאליו, והניע אותו להעתיק את מחשבותיו לאמא שלו או לרחל גיסתו, בעיקר לאמא שלו, שנשאה את הצער כמו שנושאים תינוק, שיראו כולם.

שם, בחדר של שלוש על שלוש, שתי ספות משיקות לקיר, ומיטת ברזל שישן בה, עד שמת, הסב העיוור שהיה נוקש במקלו בלילה; שם היה מתחיל מהגב שלה שהיה רואה כל בוקר: יושבת במירפסת, כמעט לא זזה, ושותה את הקפה. גב בשרני עם כתפיים מעוגלות, רצועות החזיה שחתכו את הבשר ופקעת שיער אסופה. ממולה, ידע היטב, ערוכים כמו בהצגה הפיגומים של האגף הימני, השמאלי היה הרוס. הוא עוד בשיבעה, הלך לראות את ההריסות, ראה את כתמי הדם, נגע באבנים, רצה לראות. "צריך לגמור אותו," אמרה פעם, חודש אחרי האסון, והוא לא ידע מה לעשות עם האופן שבו קיימה את הסבל, הציבה אותו במעגל חייה הפנימי ביותר לא כאורח, כבן-בית שנצבע מייד בגוני המעשים שאותם עשתה יום-יום, כאילו הכל ממשיך במקום שנגמר וכמו שאמרה, "המתים מתים והחיים חיים," והביאה תיכונסטית שתעזור לבת הגדולה של אבנר בחשבון.

דווידיקו מתח את רגליו לפניו: "אם אני מוכר חמש טרנינגים," אמר, "הבעל-בית נותן לי מחיר של אחד, והאוכל וכל מה שאני צריך - עליו. רק מה, אני צריך אנגלית, למה באים הרבה תיירים ושואלים שאלות." ניסו שתק, מנגב את ידיו על הבטון. "ילדים או גדולים?" שאל לבסוף. "מה ילדים או גדולים," אמר דווידיקו, מעביר בעצבנות את הסיגריה מיד ליד. "טרנינגים," אמר ניסו וקם על רגליו, "של ילדים או של גדולים, יש הבדל בכסף." דווידיקו חשב רגע: "לא יודע, לא אמר מה, אבל אתה צודק. מחר על הבוקר אני שואל אותו." הוא נבר בשיניו בגפרור שמצא על הריצפה: "מחר על הבוקר אני שואל אותו."

ניסו התמתח: "בו... קרא, ורץ בין היונים, פורש את זרועותיו לצדדים." "למה, למה עשית ככה," התרעם הזקן שישב לידם. "למה?" התיישב משעין את עורפו על המיסעד, "ככה. בא לי. שיחזרו לבית שלהם." הוא עצם את עיניו למחצה, עוקב אחר הבלונדינית שעמדה כבר שעה ליד המדרגות הנעות והתדיינה עכשיו עם דווידיקו, מלקקת אחת-אחת את אצבעותיה המלוכלכות מגלידה. היא לבשה שימלת מיני שחור-לבן ושערה הצהוב היה עשוי תלתלים, לא, למעלה חלק ובקצוות תלתלים, כמו שמודרני עכשיו. דווידיקו זז מולה בחוסר-מנוחה מרגל לרגל וניפנף בזרועותיו. "לא לרמה שלה,"

חשב כשנגלו לו הברכיים האדומות והבולטות שלה מבעד לרגליו המפושקות של שווידיקו ואחר-כך כשזז, וחשף את הפה הרחב שלה, שעורר בו אי-נוחות באורח המשובש שבו היה קבוע בפניה.

"הסכימה", אמר דווידיקו וצנח על הספסל, מחליק את הפסוקת בשערותיו. "היום בתשע קבענו, ותביא גם איזה חברה שלה, שיהיה זוג-זוג." הוא אסף את שקיות הניילון שהיו מונחות על הספסל: "נזוז, שאני צריך לסדר רכב", אמר.

כשקמו ללכת כבר כמעט החשיך: בבלי דעת תחבו שניהם את הידיים לכיסי המכנסיים, ראשם נתון בין הכתפיים. מכנסי הג'ינס החדשים של ניסו השמיעו קול חיכוך, בן חמש-עשרה וחצי, פניו העגולים, המרופדים בלחיים מלאות וחלקות, עוד השאירו רושם של פיזור וטישטוש. השפה התחתונה, המלאה, הייתה משורבבת כלפי הסנטר באופן מסגיר ובלתי-משגיח של מישהו שמרבה להרהר בעצמו. בצידו הלחיים ניכרו זיפי שערות רכות, והגבות העבות והקרובות הסתירו עוד יותר את עיניו השקועות, המחופות ריסים ארוכים ומרהיבים שהיה מעפעף בהם לעיתים, מבלי משים, כמו מיני-מאוס מהקומיקס. ביחוד היו ערוכים שלא כהלכה שני פלגי גופו, העליון והתחתון, שכמו לא נדברו ביניהם: רגליים דקות וארוכות נשאו חזה רחב ועבה שהיה מכונס בכתפיים פנימה, כמו שוליים של גליל נייר. דווידיקו היה מבוגר ממנו בשנה וגופו הגרמי כאילו התלפף סביב ציר דמיוני שעבר לאורך אפו הנשרי, דרך מרכז הצלעות ועד לכפות הרגליים, כמו סחוס. נחיריו הגדולים רטטו בעצבנות, ובכלל, הייתה איזו התרוצצות מתחת לעור השקוף והמתוח של פניו, כמו חרק שנלכד מאחורי זגוגית.

ליד תחנת האוטובוס בחן דווידיקו בעניין פוסטר של "גלי" שהודבק שם: נערה זהובת שיער ודקה, לבושה טרנינג ורוד-כחול, הניפה רגל אחת באוויר בפארק ירוק, זרועותיה פשוטות לפנים. על הספסל ישב בחור, משעין את סנטרו על ברכו המורמת, והתבונן בה מחייך. "אלה מהמין הטוב", אמר דווידיקו. ממצמץ בשפתיו, "רק מה, כפול מחיר משלנו." ניסו התבונן במיאוס בנערה עם בוהן ידה המורמת והציפורן הצבועה באדום, והבחור שנדמה לו ורדרד כמו הטרנינג ושבע-רצון מעצמו ומהפארק, וככל שהתבונן נראו לו אלה מזוייפים וחסרי-ממשות והתרגיל הספורטיבי רחוק מהחיים ושקרי: "עזוב אותך", אמר לדווידיקו "זה סתם, סתם."

בפינת הרחוב נפרדו, וניסו, ששלוש שעות היו לפניו, החליט לעבור אצל רחל. קומת הבלוקים שהוסיף אבנר עמדה בשממונה כמו גג הרעפים המסובך שלא ידע כיצד לסיים אותו: עכשיו עמד פעור ומגוחך כמו מיצנפת משונה שנגס בה ג'ירף. חציו האחר הרוס. הבית היה סמוך מאוד לזה של הוריו, ואבנר תיכנן איך יגורו כולם יחד כשהכל ייגמר. ניסו הסתכל שוב בפיגום ההוא, הימני, שעליו עמד אבנר; את קצה הנעל שלו, נעל-ההתעמלות, ראה מלמטה כשבגאראז' של חיים ניגן הרדיו "רק אני והגלשן שלי", עד שאחד השוטרים צעק "שקט שיהיה", ומישהו כיבה שם את הרדיו ורץ מייד החוצה לראות מה יהיה.

שנה לפני זה, כשטיפטפו צווי הריסה מהעיריה, חשבה אמו שהבניה תסתיים תוך שישה חודשים לכל היותר, והכל יסתדר. הייתה מתרוצצת אצל בעלי מקצוע וחנויות לצבעים וחומרי בניין, שעמד בהן ריח של אבק ומתכות שונות, והברגים והמסמרים היו ערוכים כל סוג בתבנית מיוחדת, כמו סוכריות, שם נברה במומחיות, מתמקחת, לא כמו תגרנית, כמו אחת משלהם, והוא, ניסו, היה עומד שם מאחור

משמים, תוקע מבטו בפחיות הצבעים ובקטלוגים שהודבקו על השולחן, מוכתמים בטביעות אצבעותיהם השחורות של הקונים שבאו רובם בבגדי עבודה כחולים, סרגל קטן וקופסת סיגריות תחובים להם בכיס החולצה. בשבתות, כשלא עבדה, הייתה חומקת מהסב ומגישה לאבנר את הבלוקים מלמטה. רחל הייתה מתבוננת מרחוק איך דיברו היא ואבנר זה לזה, איך רבו, הייתה ביניהם סולידריות של בעלי מקצוע או שותפים למאבק פוליטי.

לא פעם עזבה אמו את הבניין וגירשה את אבנר מביתה. אחר-כך התפייסו, הייתה מופיעה אצלם בלילה עם טבלאות של מחירים בכתב-ידה הכבד והבלתי-מיומן, עניינית וחרדה, ומייד היו שקועים בוויכוחים שאין להם סוף.

פעם, אחרי אחת המריבות שלהם, מצא ניסו את רחל מקיאה באמבטיה. היא נשענה על הכיור, ראשה בין זרועותיה. "לא יצאו מזה דברים טובים מהבית הזה", אמרה לו, "דברים טובים לא יצאו." אחר-כך התחננה לפני אבנר, שישב ולא התיק את מבטו מהטלוויזיה, שיעזוב הכל, שיעברו לקיבוץ או לכרמיאל, שם גיסה יכול לסדר לו עבודה, יחיו להם שם בגליל, ששם הכל נקי והילדים יתרוצצו בחוץ וידעו שמות של פרחים, שיעזוב את הבית הזה שלא נגמר ושלא ייגמר אף פעם. "ניקח את אמא איתנו", אמרה לו, "ניקח את אמא ואת ניסו, שילמד כמו בנאדם, שיהיה בנאדם."

כשנכנס עכשיו מצא אותה יושבת במיטבח מפצחת אפונים. התאומים בני השלוש שיחקו בכפיסי עץ למרגלותיה ובכדור צמר שנתלש מנעל-הבית. הבטן שלה, הבחין מייד, ירדה, ובכלל, חשב לעצמו כשקמה להכין קפה, לא נשאר ממנה כמעט כלום, מלבד הבטן הענקית המתנודדת. היא הלכה לאט-לאט, גוררת את רגליה, וגם תנועות ידיה, כשהוציאה את קופסת הקפה ושקית הסוכר, היו איטיות ועטופות תשומת-לב וכובד-ראש ילדותי כמעט.

היא הציבה לפניו את הקפה וישבה כשידיה על כרסה: "מה העניינים, ניסימיקו", אמרה. "שיגעון", מתח את רגליו לפניו, שולף סיגריה מהקופסה. "תביא גם לי אחת", ביקשה. הוא הצית סיגריה והושיט לה אותה. "היו כאן עוד פעם מהעיריה בבוקר", אמרה, נושפת את העשן. "זה לא טוב בשבילך, שאת מעשנת עכשיו", אמר, "כמה זמן נשאר לך?" "איזה שבוע-שבועיים, איבדתי את החשבון." "מה רצו מהעיריה?" שאל, "לא יודעת כבר, כל הזמן נכנסים ויוצאים זרים, אני כבר לא זוכרת איך הבית שלי נראה." היא שתקה רגע. "רק הילדים מבסוטים, מביאים להם שוקולדים ומצלמים אותם. רוצים שנעבור לשיכון, כאילו שום דבר לא היה, כמו בהתחלה."

אחד הילדים נתלה על רגלה והתנדנד: "מזמן לא לבשתי את השימלה החדשה", אמר לה. היא ליקטה פיורים מהסוודר שלו: "בגלל אחותו הוא מדבר כמו ילדה", הסבירה לניסו, אחר-כך טפחה על ישבנו ושילחה אותו. "ומה אצלך, ניסו", שאלה. "אצלי שיגעון, התחלתי לעבוד בעסק הזה של הטרנינגים, שיקר, "זזה הולך יופי, אני מקבל מחיר של אחד על כל שלוש שאני מוכר. הבעל-בית מרוצה ממני ואולי הוא יעשה אותי שותף שלו עוד איזה חודש-חודשיים. את צריכה משהו", ליכסן אליה מבט, "יש לו דברים גם לילדים. רק תגידי ואני מביא לך מחר." רחל לקחה בזרועותיה את הילדה שהייתה מנומנת ועצלה מכרגיל ושיפשה את גבה: "יש לה כאבי בטן", אמרה, "אתמול כל הלילה היא לא ישנה." ניסו קם ממקומו: "טוב, אני זז." היא הרימה את עיניה, היו לה עיניים גדולות ולחות: "מה אתה

כבר הולך, תישאר איתנו קצת." ואחר-כך הוסיפה: "אחרי כל הזרים האלה שנכנסים לנשמה. אתה רעב אולי," שאלה. ניסו חזר וישב. "קצת. יש לי איזה עניין עם דווידיקו בתשע. דווקא היום אכלתי," עקב אחריה מבטו, מערבבת את התבשיל על הכיריים: "הבעל-בית הזה הוא מאוד לארז', מיסעדות, עניינים, הכל עליו." רחל חייכה: "טוב שמצאת משהו, ניסו," אמרה, "לא טוב שלא תעשה כלום."

כשנישאו היא ואבנר, הייתה רק בת שבע-עשרה, פקידה בתדיראן, ואבנר חיכה לה ליד השער כל יום ועקב אחריה מהמכונית. כשהתחילו לצאת, אמרו בשכונה שהיא אילמת: שעות לא הייתה מוציאה מלה מהפה, יושבת שלובת רגליים.

רגליים יפות היו לה, עם קרסול של ילדה, דק כמו פרקי ידיה וקלסתר הנקי המוארך ששתי רקות גדולות ושקועות נקבעו בו והעלו על הדעת קליפת ביצה. קומתה הנמוכה, כינוס האיברים, וביחוד קולה הקצוב שלא הטעים דבר, הביעו צימצום וזיתור על כל מה שלא הכרחי.

ניסו התחייך: "את זוכרת איך היו קוראים לך האילמת?" רחל סידרה לפניו בקפידה כוס וצלחת וסכו"ם, ישרה אותם והעבירה את כף ידה על המפה. "אני החלטתי לא לעבור לשיכון," אמרה.

ביום שזה קרה לא הייתה בבית. קמה מוקדם לקחת את הילד לבדיקות, ואחר-כך הלכה לשוק. באחת-עשרה, כשחזרה, היו כבר המישטרה והאמבולנס: היא עמדה בקצה הרחוב, ממצמצת בעיניה, הייתה קיצרת-רואי ולא רצתה להרכיב משקפיים. הסל נשמט לה מהיד, כי כשהגיע לשם אספו כולם עגבניות וקישואים. חיכיתי לזה כל הזמן, אמרה, כל הזמן חיכיתי לזה.

היא ישבה על שפת המדרכה, במקום שצנח הסל, וסידרה את השימלה בין הירכיים, גם את הברכיים כיסתה וישבה ככה עד הערב. מי לא בא אליה, חשב, כי לא בא: אמא שלו ואחותו והגיסות, הילדים שלא תפסו מה קרה ושיחקו על הכביש לידה. בסוף הביאו את הסבא שלו העיוור, כל בן החזיק יד משני הצדדים, עשה לה את הכבוד ובא עד אליה, כולם ידעו כמה סבלה מאבנר מאז שנכנס לו העניין של הבית בראש. "בואי, בתי," אמר לה הסבא בערבית, והיא לא הבינה כלום. "את הכביסה שלנו נשמור בבית." הוא פשט את היד אליה, ודויד, הבן הבכור, שם אותה על ראשה.

שבועיים אחר-כך מת הסבא, והטקס שקיימו לכבודו כל יום בארבע בבוקר - אז דרש שכולם ישנו אתו תה, היו יושבים בשקט מנומנמים ואחר-כך חוזרים למיטות - הטקס הזה נפסק. אבל הוא, ניסו, שהיה רגיל, עוד הוסיף לקום בארבע בבוקר. היה מסתובב בין הרהיטים, הספות שכוסו בניילון, מחפש בז'אקט של דויד, אחיו הגדול, אולי יש שם סיגריות, ויושב על הכיסא בפנית האוכל, מעשן ומסתכל על אורות הרחוב שנשקפו בזגוגית המיזנון. מציין לעצמו טריקת דלת מכונית, חושב שעות מה היה קודם ומה אחר-כך ואם נשמט פריט מזכרונו, היה מניד בראשו בקוצר-רוח ומתחיל מהתחלה. אחרי זמן הכיר את המעקשים הללו מראש, בעיקר אחר שחזר בעקשנות והיה נעל-ההתעמלות של אבנר במבט מלמטה, והיה מפתח שיטות לעקוף אותם ולהתעלם מהם, הרגיש שלא היה בהם אור ושנא את הסתימות שלהם ואת האופן שבו הרגיש דרכם בכובד של עצמו, כמו אז, כשהגוף הדק והיפה של אבנר היה מונח והאשה לידו צעקה "אסון-אסון", והוא חזר ואמר לעצמו

"אסון". כך ישב, חופר ברגליו היחפות בריצפה, עד שהיה קורא הקול הצרוד של אמו מהחדר: "נסים, למה אתה לא יושן."

אותו לילה, לאחר ששוטט בפרדסים שבקצה השכונה, מנסה להדביר את האימה שהרגיש בגבו כמו קילוח דק וצונן, מצא את אמו במיטבח. "איפה היית," הרימה אליו עיניים פקוחות מכרגיל ויבשות, "איפה אתה מסתובב גם היום, ימים שלמים," בקול איום ומרוסק אמרה זאת, כאילו גררו מכונית בחצץ, קול שהפקיע אותו, את ניסו, מחייה והיא בכוח ניסתה להציב אותו שם שנית. והוא, שלא יכול לעמוד מול הקור ממישטח הפורמייקה של השולחן שחצץ ביניהם, סובב את הגב אליה ושלח את ידו אל מדף הכוסות, מחליק על הקרש מימין לשמאל, רואה איך משמיעה כל כוס את קול הנפץ שלה, כמו קסילופון. הוא חשב על אבנר ואיך הייתה סוחבת אותו באוזניים מהקיוסק של הגמד, שם שיחקו קלפים. "את עושה לי בושות," היה אומר לה, "בושות את עושה לי." היא גיהצה את חפתי החולצה שלו, זכר היטב. העבירה כמה פעמים את המגהץ על החפתים ואחר-כך על הצווארון. העורק בצוואר שלה רעד. היא לא אמרה מלה, ואבנר היה אז בן עשרים ושלוש עם אוטו משלו וגאראז'. אחר-כך ביקש ממנה סליחה, נישק לה את הידיים, בן עשרים ושלוש עם אוטו, ובחורות שהוציא עליהן כסף.

כשגמר לאכול ודחה את הצלחת מלפניו, מצית סיגריה, אמרה רחל שוב: "אני החלטתי לא לעזוב את הבית ואני לא יודעת אם אני עושה טוב. אני יודעת שהאמא רוצה שאני יישאר וגם הילדים. היא מאוד קשורה לילדים." ניסו הינהן בראשו, אבל הדברים שאמרה עברו ולא השאירו בו כלום. הוא רקע ברגלו בחוסר-מנוחה: "תעשי מה שהכי טוב לך. טוב לך שיכון, תעברי, לא טוב לך, תישארי." קולו החלול כשאמר זאת הבהיל אותו. הוא קם על רגליו: "אני הולך לשטוף את עצמי," אמר.

"חדשים המכנסיים שלך, ניסו," אמרה רחל כשיצא, בוחנת איך לבש את הבטלדרס. אחר-כך חייכה, ומשהו מהאור והמתיקות שהיו בפניה בתצלום בתעודת-הזהות, השיער משתפל על כתף אחת, משהו מזה ריכך את הקמטים הקטנים בזוויות עיניה: "יש לך חברה, ניסו?" שאלה. "הרבה," אמר, "הרבה יש לי." "לא," אמרה רחל והצטנפה כמו חתול, "אחת, אחת יש לך?" הוא הינהן בראשו, קובע את מבטו בשייש. "איך היא נראית?" שאלה רחל. "איך היא נראית, אני יודע איך היא נראית," גירד בעורפו, "בלונדינית כזאת היא נראית. יפה." רחל ליוותה אותו לדלת: "תביא אותה פעם, ניסו," שיפשה את מעלה זרועו, "תביא אותה שנכיר אותה."

היה קריר בחוץ, והוא הגביה את צווארון הבטלדרס שלו. דרך הכיסים שהיו עשויים בד דק ומשיי מישש את בטנו כאילו כאבה. הלך באמצע הכביש, שמח שהוא הולך לבד ויש לו משהו חם עליו, ויכול היה להריח את הסבון ומי-הגילוח של עצמו כאילו היה מישהו אחר. בתי השכונה, שהיו חציים מואפלים וחציים מוארים, הזכירו לו עבודות שעושים ילדים בגן: מדביקים קופסת קרטון ומציירים חלונות וגוזרים דלת ואחר-כך מוסיפים גליל של נייר טואלט ועוד גביה קוטג' ובסוף מדביקים שעועית לבנה, שביל לבית. הסתכל בחלונות המוארים שעוררו בו סקרנות וחיבה ליושבים בבית, מוגנים ורחוקים מכל המקומות שבהם השאירו את עצמם כל היום. פתאום, כשעקף פח-זבל, הבחין בצל קטן סמוך לרגלו: חתול שהלך אחריו, ככל הנראה. עמדו ניסו והחתול והתבוננו זה בזה. "פֶס פֶס..." אמר

ניסו והושיט את ידו לחתול. החתול קימר את גבו וילל. הסתכל ניסו סביבו, אולי ראה אותו מישהו, ואחר-כך אמר בקול שנדמה לו רם וגבוה מהרגיל: "בוא, חתולה, בוא!" כשהמשיך בדרכו, מאיץ את הליכתו, הוסיף החתול ללכת אחריו. "לך!" קרא ניסו וזרק אבן לעברו. הוא רץ, פותח את רוכסן הבטלדרס, נתקף פחד. "מה זה בסך-הכל," אמר לעצמו, "חתולה," ומייד כשאמר נוכח בחוסר הממשות של דבריו, של המלה חתולה, של החתול בעצמו. כמו אז, שהיו כל הסימנים מסביב שהבין אותם כל אחד לעצמו, כמו הברות כל אחת לעצמה, ולא הבין מה הם אומרים ביחד.

אצל דווידיקו בבית היה חשוך. הוא העביר את אצבעותיו בשערות ותחב את החולצה למכנסיים. "ניסו," קרא פתאום קול. הוא הביט לצדדים: ליד הבית עמד טנדר שפנסיו דולקים. כשהתקרב ראה את דווידיקו שעון על ההגה ולידו שתי הבחורות, כנראה, כי הבהיק משהו בחשיכה כמו תכשיט או צעיף. "אהלן, ניסו," אמר דווידיקו. ניסו הביט בבחורות: את הבלונדינית זכר מהכיכר, השנייה הייתה קטנה ושחורה, שערותיה היו מפולגות באמצע הקודקוד והיא הביטה ניכחה. הבלונדינית הושיטה את ידה מהחלון בלי שביקש: "נעים מאוד, חני," אמרה. "אלה חני ורבקה," אמר דווידיקו. ניסו זע בחוסר-מנוחה מרגל לרגל, לא ידע מה לעשות בידיו, שאחת מהן הדיפה עכשיו ריח של קרם-גוף שמנוני. הוא ניגב אותה באחוריו, שמח על החשיכה. "זאת," אמר דווידיקו מצביע על הקטנה, "קרובה של בת-דודה שלי." "ואני חברה שלה," אמרה חני, ולמרות שלא ראה את פניה הרגיש משהו חם ומלא לחלוחית בקול שלה. ביחוד התפלא על הרי"ש שלה, שהזכירה לו עולים חדשים מצרפת. "אתם נוסעים לאיזה מקום?" שאל. "נוסעים," אמר דווידיקו, "אח שלי נתן לי את האוטו." ניסו שתק, ידע שדווידיקו משקר, שלאח שלו לא היה אוטו. לדווידיקו לא היה רשיון, אבל הוא, כמו שאמר לא-פעם, ידע לנהוג מהריח, היה משוגע על מכוניות. "קדימה אין מקום," אמר דווידיקו והתניע, "תעלה אחורה." "למה אין מקום," אמרה חני, "יש מקום, אנחנו נזוז קצת ויהיה מקום." הקטנה נדחקה במורת-רוח וחני שילבה רגל על רגל ופתחה לו את הדלת. "מזל שאני שמנה והיא רזה," אמרה, "אחר-כך איך היית נכנס?" פניו להטו, ידו התחככה בגרב הניילון שלה, מגע חלקלק ולא-נעים. רצה להגיד לה משהו נחמד: "את בכלל לא שמנה," אמר. רצה שתדבר עוד מלים עם רי"ש: "איפה את גרה?" שאל. "אני מבת-ים, אני גרה אצל אחות שלי." דווידיקו יצא לכביש החוף: "רוצים מוסיקה?" שאל והדליק את הטייפ שלו. "מה אתה נוסע כמו משוגע," אמרה הקטנה. דווידיקו לחץ על הדוושה: "זה כמו משוגע?" צעק, לא יכול לשמוע את עצמו, "זה כמו משוגע? תיכף אני יראה לך מה זה מהר." ניסו, שאיגרף את ידיו ותקע אותן בין ברכיו, חילץ אחת מהן ושם אותה על גב המושב, מאחורי כתפה. הכביש היה כמעט ריק, וכולם, דימה ניסו לחשוב, קבעו את מבטם בזוגית והלאה ממנה בכביש, כאילו צייתו כמו דווידיקו לחובת הנהג להביט קדימה. הוא בחן את צדודית פניה המלאה ואת הלחי הצבועה שזהרה באופן מוזר ובלתי-טבעי. "אני אוהבת לנסוע." אמרה חני, "לגיסי יש אוטו, ותמיד אנחנו נוסעים בשבת לטייל, אבל אני יושבת עם הילדים אחורה."

"מה יש לו," אמר דווידיקו, מצית סיגריה נוספת. היא הירהרה רגע: "פולצפאגן אני חושבת, מין טנדר כזה." "למה, מה הוא עובד?" פתח את החלון, משעין את מרפקו על הזוגית. "הוא יש לו חנות ירקות," אמרה. "בבת-ים. פעם ישבתי על עגבניה," התגלגל צחוקה. "מה מצחיק בזה," אמרה הקטנה ולקחה את הסיגריה מידו של דווידיקו. "לא יודעת," אמרה. "באמת הלכה לי השימלה באותו יום." אחר-כך נסעו בשתיקה, דווידיקו גם כיבה את הטייפ. הוא נדחק לדלת, מסובב במאמץ את

ראשו אליה, ראה את כף ידה השמנמנה עם גומות-חן של תינוק ושלוש טבעות כסף, מאלה שמכרו פעם בתחנה מרכזית ואבנר היה מביא לרחל לפי מישקל. גם עגילים צבעוניים היה מביא לה, מפלסטיק. זוג אחד זכר היטב: שני פרחים כתומים מעוטרים בנוצות. רחל צחקה ונתנה אותם לילדים: "אתה יודע שאני לא הולכת עם הדברים האלה," אמרה לו. אמו ישבה לידה במיטבח כשהלך והסתגר בבית-שימוש שעה ארוכה. אחר-כך אמרה: "לא היית צריכה להגיד לו את זה, הוא לקח את זה קשה." בזמן הזה כבר החזיק את האקדח במגירה ו"כל שעה, כל שעה רץ לבדוק אם הוא עוד שם," סיפרה רחל אחר-כך. הצבע שלו היה אפור, גם כפות הידיים, הפסיק לעבוד בבית. את גג המיטבח יצקו אחרי שמת והפקחים שתקו. שבוע אחרי שמת באה אמו עם הפועלים, היה לה הדבר הזה בשפתיים שהפחיד אותו: הפה שלה התעוות בתנועות לא-רצוניות. שתיהן, שותקות ושונאות, הוציאו מהבית כל מה שהיה שייך לו. את הבגדים נתנו לפועלים הערבים, "שיהנה מזה מישהו," אמרה אמו. מהמיטבח שמע אותה מדברת איתם: "כמה ילדים יש לך אתה, אחמד," ורחל שעמדה ושטפה כלים לחשה, "אני לא יכולה יותר, קח אותה מפה." "מה?" שאל כמו טמבל, המלים נתקעו לו בפה כמו עיסה של בצק, "מה את אומרת?" והיא סגרה את הברז של המים באיטיות וניגבה את מצחה בשרוולה ואחר נפנתה אליו ואמרה, "אתה עוד קטן, ניסו, אתה עוד מאוד קטן."

עכשיו הביט בחני, מרותק לתנוך האוזן הבולט האדמדם שהואר לפנסיה של משאית חולפת, ושאל, כאילו נטרד ממשוהו, "איזה שימלה זאת הייתה?" "איזה שימלה?" הסתכלה עליו, מביאה את שערה אל מאחורי אוזניה. "אדומה עם פרחים לבנים, וכאן," שמה את ידה על חזה, "מין דוגמה כזאת של מסרגה אחת, מין דנטל." "תחרה," תיקנה הקטנה, "וחוץ מזה לא אדומה עם פרחים לבנים, כתומה עם פרחים ירוקים ולבנים, אצלי בבית כיבסת אותה." היה לה זיכרון של רשעים לקטנה, הפרטים שליקטו עיניה החדות מייד איבדו את תמימותם. "כן, תחרה," אישרה. נגעה ללבו הדרך המהורהרת שבה אמרה זאת, התנועות שנמשכו קצת למעלה מן הרצוי ואמרו חוסר-חשד לעולם ורוך.

מאיפה יש לך את רי"ש כזאת?" שאל. היא צחקה: בצד ימין חסרה לה שן. "פעם עבדתי במיספרה והבוסית שלי הייתה מאוד טובה אלי והייתה לה גם רי"ש כזאת, היא מתוניס. מרוב שאהבתי אותה התחלתי גם אני לדבר ככה." "ועכשיו?" שאל. "עכשיו אני גם עובדת במיספרה," התכופפה ואספה את גרב הניילון מקרסולה. "כל הכסף הולך לי על צבעים," נאנחה. "שבוע שעבר רק, הייתי ג'ינג'ית." הם צחקו. "כמה את מדברת, כמה," אמר דווידיקו ועצר את הטנדר ליד אחד הבתים החשוכים בשכונה שבה נסעו. "מה זה כאן?" שאלה הקטנה. "נוף ים," אמר דווידיקו וירד מהטנדר בקפיצה. ניסו ירד אחריו בזמן שהבנות הסתדרו בפנים. הוא מתח את זרועותיו וחילץ את מכנסיו מישבנו. השמיים היו חלקים בלי ענן, והוא השתומם, כשהתבונן בהם, על כך שהנה קודם היה שם ועכשיו הוא כאן, בחצר של בית עם ברושים. ועל חני השתומם, ומייד נזכר בנערה ההיא בפוסטר, למרות שלא נראתה לו ספורטיבית. להיפך: קצת עצלה וכיבדת תנועה. חזר והתבונן בשיער הבלונדיני שלה, משחזר הרגשה מוקדמת בכיכר בצהריים שלא אותו יום, שאז ראה אותה לראשונה, ואתך הסתמיות שהייתה לנוכחות שלה שם בין שאר הפרטים שראה ולא שכח, כאילו צריך לזכור הכל, ובאותה עוצמה שהייתה לזה שאבנר מת ושהיה בכל-זאת אח שלו.

נכנסו לחדר צר ומואפל, רק מנורה אחת דלקה בצד והפיצה אור צהבהב. ישבו שם שלושה על הספה, שלוש צדודיות בזו אחר זו, סנטרים שמוטים שכמעט ונגעו במעלה בית החזה, שלושה זוגות רגליים פשוטות לפנים. הקיצוני, השמן, קידם אותם במנוד ראש עצל: "אהלן דווידיקו, אמר, "זה איציק", אמר דווידיקו, פושט את הבטלדרס. הוא שיפסף את ידיו: "מה שותים". "שאל. "הכל", אמר השמן, עיניו קבועות לפנים ושפתיו כמעט שלא זעו. "הכל שותים." "תישבו, נעביר ערב נחמד." הוא התבונן בחני, מהשיער עד כפות הרגליים הנתונות בנעליים שחורות, התבונן: "נחמד-נחמד", הוסיף. הבטן שלו, הבחין ניסו, עלתה וירדה מתחת לכף ידו, ואצבעות ידו הימנית, אצבעות שמנות וקצרות, לפתו את הכוס, כל כר שמנמן של אצבע התהדק לכוס. "הדם עלה לי לראש רק מהידיים שלו," אמר לחני אחר-כך בטנדר, ראשו על ברכיה ורגליו משתרבות מהחלון החוצה. היא העבירה את אצבעותיה בשערו, מגרדת בציפורניים את עור הקרקפת כאילו חפפה: "יש לך עוד יבש", אמרה, ואחר-כך אמרה, "זה יפה איך שנלחמת עלי."

הוא ניגש לשמן, ידיו בכיסים האחוריים של המכנסיים: "אתה שתדבר יפה", אמר. השמן ציקצק בלשונו, מאהיל בכף ידו על עיניו הסתכל עליו: "מה הבאת לנו, דווידיקו, אמר, "מה הסיפור שלו?" דווידיקו הדף את ניסו לדלת, טופח על גבו: "צא צא", אמר, "תנשום קצת אוויר. הוא, אח שלו נהרג לפני חודשיים", הסביר לשמן. השמן שילב את ידיו על חזו: "שיבקש סליחה יפה", אמר, "רינגו סולח ושוכח."

ניסו הרגיש את רגליו כמו מטילי ברזל, כבדות, תקועות באדמה. תקוע כמו עץ, חשב, כמו אז, גם אז חשב "כמו עץ" שהיה תקוע במקום, ואבנר דיבר אליו מהפיגום והוא לא יכול היה לשמוע, דיבר כמו בשפת האילמים וניפנף בידי, ומישהו מהשוטרים צעק: "תיזהרו, הוא חם." אחר-כך התחיל הטרקטור להתקדם, ואבנר צעק "משה אל תהרוס." הכיר את הטרקטוריסט בשם. ודויד, אחיו הגדול, שעמד שלושה מטרים ממנו על הפיגום, צעק: "תעצור את הפלוגה, תהיה פה טרגדיה." הוא לא צעק. שלחו אותו מהבוקר לשמור, ידעו שיבואו מהעיריה באותו יום. משהו גירד לו בעורף והוא סובב את ראשו מצד אל צד. אחר-כך בדק: התווית של החולצה ששכח להוריד. אבנר ירה באוויר, בצד שמאל, שלוש יריות, כמה מטרים מעל הקהל שהיה שם. לידו עמדו שתי הילדות של השכנה, וכשהשתתק שקט משונה, אמרה אחת מהן: "מה חדש בבגדים שלך ומה כבר כיבסו." אחר-כך באה אמא שלהן, ושוטר אחד הוציא נשק וירה לו ישר בראש. הגוף שלו, כאילו יצא ממנו האוויר, התקפל כמו גוף של ילד, יד אחת החזיק על הפנים. כשהיפנה את גבו, מתגודד, ירו עוד כדור אחד. את הגוף לא ראה, נעלי-ההתעמלות שלו והבוץ על הסוליות בלטו החוצה.

עכשיו עמד קרוב מאוד אצל השמן. השניים שהיו שם עמדו והסתכלו. הבנות נשענו על מזוזת הפתח. "מה הוא ומה רינגו," שמע את עצמו, "מה הוא ומה רינגו, האפס השמן." הוא דרך לשמן על רגלו, בכל הכוח לחץ: "חזקים אנחנו, הא? חזקים, שמנים, מחזיקים את העולם בביצים. על הכל מותר לו להסתכל," צעק, "על הכל. למה הכל שלו, רק שם את העיניים והכל שלו." השמן לא זז, פניו היו אדומות מחימה: "תיקח אותו מכאן," אמר לדווידיקו, "תיקח אותו, למה אני גומר עליו." דווידיקו ואחד הבחורים אחזו אותו בזרועותיו. הבחור השלישי לפת אותו במותניו, והוא כמו חתול, כמו ילדה, נשך להם את הידיים, שרט את הפנים, כמו חתול, החליק מלמטה, מזנק על השמן שעוד ישב שם,

התיישב לו על הברכיים ולפת את שערותיו ואת אפו. השמן הולם באגרופים עיוורים בבטנו ובמותניו: "אני לא רואה כלום," צעק, "אני לא רואה כלום." אחר-כך ניער אותו השמן מעליו והוא עוד לא הירפה. עמדו זה מול זה הוא והשמן, הלחי של השמן עוד הייתה לו בין הידיים וכמו מרגרינה נמעכה ונשמטה. השמן הנחית אגרוף במותניו והוא צעק והירפה. התקפל על הריצפה אוחז את בטנו כאילו החזיק שם תפוזים. מצונף שם, מרגיש בריח המאובק של השטיח ובאניצי הצמר שגירו את אפו, חיכה למכות. "רגע," שמע את קולו של השמן, ואחר היה שקט. הוא הרים לאט את ראשו, ראה את הנעליים ושולי המכנסיים של דווידיקו שעמד שם, מחכה שיקבל את שלו, ואחר-כך קירב את לחיו אל השטיח, מרגיש שקט ובהיר בתוך הוודאות שעכשיו, ממש ברגע זה, הולכים לקרוע אותו ממכות, ודווידיקו פחדן וחלש, וטוב שככה.

הבעיטה הראשונה הייתה במורד הגב, כמעט בישבן, אחר-כך באו עוד כמה בזו אחר זו, ברגליים, בגב, בעורף. "די," אמר דווידיקו כמו מאחורי דלת, "אני לא רוצה צרות." מישהו שפך מים על פניו ואחר-כך הרימו אותו כמה זרועות והניחו על הספה. "קחו אותו מכאן," אמר השמן. הוא עצם את עיניו. רחל סובבה את הראש מהכיר: "אתה קטן, אתה מאוד קטן, ניסו," אמרה. והוא תהה למה התכוונה כשאמרה זאת, שהיו לה סיבות להגיד לו "אתה קטן, ניסו," ועוד להוסיף "אתה מאוד קטן" אחרי שהפכה בדבר בינה לבינה. ובשבת, כשהיו נוסעים לכדורגל באופנוע עם סירה - הוא ישב בסירה והיו מורידים עליו את המיכסה הלבן שזגוגית קטנה ומלוכלכת הייתה קבועה בו - הייתה מנופפת להם לשלום מפתח הבית, מחזיקה את הקטן בין רגליה, שלא ירוץ אחר האופנוע, וצועקת לאבנר, שהיה מתחמם בקלות, "בלי מכות."

אחר-כך העבירו אותו לטנדר, וחני הלכה אחריהם, מחזיקה מגבת לחה שניגבה בה קודם את פניו, והשמן צעק אחריה, "איך קוראים לך את בסוף," והיא התבלבלה ואמרה: "נעים מאוד, חני." והוא חייך בינו לבינו, וזה שאמרה "נעים מאוד, חני," לא עורר בו משטמה אלא להיפך, חיזק בו את ההרגשה שממנה לא יבוא שום דבר רע.

וכשהניח את ראשו על ברכיה, בתוקף הניח, כמו מי שמגיע לו, ולחיו התחככה בגרב הניילון שלה, והיא המשיכה בפטיפוט שלה הסתמי, במקום שהפסיקה אז, לפני שהגיעו לשם, ונברה בשערו ובאוזניו, חשב כשהסתכל בריבוע השחור של חלון הטנדר מולו, אולי בגלל העייפות והכאב - שעכשיו, לראשונה, הכל בסדר.